

HACCIN HATIRLATTIKLARI

Hasan ÇELİKKAYA

Biliyorsunuz, mübarek hacc mevsimi girmiş ve hacca günleri yaklaşmak üzeredir. Bütün varlığı ile Râbbisine teslim olmuş, O'na gönül vermiş mutlu müminler, hacc farizalarını îfâ etmek, Râbieri'nin rızasını kazanmak için mukaddes Kabe yollarına yollanmaktadır. Allah, bu mümin kardeşlerimizin haclarını kabul buyursun ve gidemeyen, fakat onun hasretiyle yanan diğer Hak âşkralarına da bu kutsal vazifeyi eda etmeyi nasip ve müyesser etsin. (Amin.)

İnsanlığı dalâletten (sapıklıktan) kurtaran ve Yaratanına yönelten Hak Güneşi, ilâhî nur olan İslâm'ın, oradan doğmuş ve cihanı oradan aydınlatmış olması, kısacası; iman ve hidâyet merkezi olması itibarıyla, bu mukaddes yer ve mekânların ve buralara basan uğurlu ayakların ve bütün bunlara sebep olan hacc'ın, hiç şüphe yok ki, İslâm'da ve müminin nazarında büyük, hâttâ kıymet biçilmez bir değeri vardır. Fakat biz, bu hususlar üzerinde duracak değiliz. Bu hususlar, az çok her müminin malûmudur. Biz, bu mukaddes vazifenin çağrışıyla, İslâmın içtimai yönü, üstünlüğü, eşitliği ve kardeşliğe verdiği değerler, hakikatlar üzerinde durmak istiyoruz. Şöyle ki:

Bizler, İslâm'ın emirlerini îfâ ederken, şüphe yok ki, önce İslâm'ın Allanın emri olduğu için îfâ ettiğimiz gibi, bunların içtimai yön ve faydalarını da düşünmemiz lâzımdır. Zira, hayatta, İslâmiyet kadar cemiyetcl hiçbir din ve sistem gösterilemez. İslâmiyet, ferdin ve cemiyetin İslâhını gaye edinen yegâne hak dindir, İslâm; ferdin ve cemiyetin islahı, bozulmaması ve sapasağlam ayakta kalabilmesi için, en yüksek gayelerden (hukuk kurallarından), taa ferdin yemesine, içmesine, oturup kalkmasına (âdabı muaşerete) kadar her türlü tedbirini almış ve; doğru, ideal yolu göstermiştir. Şüphesiz ki, her güzel ve ideal şeyin tahakkuku da krrdeşlik esasına dayanır. Fertler, birbirlerini kardeş kâbûl etmedikçe huzur ve islah hiç bir zaman mümkün olamaz. Çünkü insan harisdir ve nefis sahibidir. Nefsin ise insana yaptırmıyacağı şeyler yoktur. O halde, ferdin ve cemiyetin islahı, bekaası için ilk ve temel şart, cemiyet fertlerini kardeş yapmak ve bu kardeşliği muhafaza etmektir.

İşte İslâm'ın emir ve yasaklarının baş gaye ve faydası, bu kardeşliği kurmak ve korumaktır. Bunun için Cenabı Hak (C.C.), Kur'ân-ı Keriminde buyurur ki: "Bütün müminler, ancak birbirlerini din kardeşidirler. Binaenaleyh, arada bir kırgınlık vuku bulursa bunu gideriniz ve kardeşlerinizin arasını düzeltiniz. Allahtan korkunuz. Taa ki esirgerlesiniz."; "Şüphesiz ki sizin Allah yanında en şerefliiniz, takvaca en ileri olanınızdır." (el-Hucurat: 10. 13)

Bu sebepten İslâm, kardeşlik temeli üzerine kurulmuştur. İrk, renk, dil ve dünyevi hiç bir fark gözetilmeksizin, dünyadaki bütün müslümanlar birbirlerinin din kardeşidirler. Birbirlerine üstünlükleri, ancak takva (Ailenin emirlerine yapışmakta daha üstün olmak) ileldir. Allah: insanın şekline, rengine ve malına mülküne değil, kâl bine, imânına bakar (ve ona göre değerlendirir). (1). Mühim olan imân sahibi olabilmektir. Gerçek insan ancak bu kişidir. Merhum Akif'in bir şiirinde dediği gibi :

"İmândır o cevher ki, ilâhî ne büyüktür!

İmansız olan paslı yürek sinede yüktür."

Burada, ırk, renk, dünyevi servet ve meslek ayırımının, nefis ve gururun acı dalgalarıyla çalkalanan ve güya "medenîyim" geçinen zavallı yirminci asrın kulaklarını çınlatmak isteriz.

İslâm'daki kardeşlik din kardeşliğidir. Din kardeşliği ise nesep kardeşliğinden üstündür, daima. Eşitlik de maddî değil, mânevîdir: hukukîdir; emeğe ve başarıya göredir. Hakiki ve en ideal eşitlik de budur. Zira zengin veya fakir olmak: beyaz veya siyah olmak insanın elinde değildir ki... (2) Bu. Alkhın elindedir. Meselâ : Allah dilemedikten sonra bir kimse diğeri gibi, ömrü boyunca hiç durmadan, yorulmadan, geceli gündüzlü, hiç durmadan amansız bir şekilde çalışmış olsa. o kimse yine de zengin olamaz. Buna mukabil Allanın dilediği bir kimse de kolayca zengin olur. Atalarımız da. "Allah, ilmi isteyene, zenginliği de dilediğine verir." dememişler midir? Burada da maddî eşitlik sevdasında bulunan komünistlerin ve sosyalistlerin gözlerini dört açmalarını isteriz.

Nitekim hakiki eşitlik ve kardeşliğin İslâm'da olduğunu görmek isteyen varsa buyursun baksın. Bunun en güzel örneklerinden birini de cami ve Kabe verir :

Camide imtiyaz farkı diye birşey yoktur: Amiri - memuru, işçisi çiftçisi, siyahı-beyazı, rütbeli - rütbesizi, yâni şekilleri ve dünyevi meslekleri ne olursa olsun, bütün müslümanlar orada yanyana gelip Allahın huzurunda, omuz omuza saf bağlamağa mecburdurlar. Bu, onların nefsinin ve gururunu kırar ve birbirleriyle kardeş olduklarını hatırlatır ve ruhlarını birbirlerine ısındırır. Hâttâ müslüman olup da cemaate devam edenle etmeyen arasında bile bu fark -kısmen de olsa - görülebilir. İslâmiyet boşuna mı cemaate devamı teşvik eder ?

Hacc da aynı şekildedir: Zengin, fakir (gidebilen için), âmir-memur, işçi-çiftçi, siyah-beyaz, yani şekil ve dünyevi meslek farkları ne olursa olsun, Allaha her inanan bu kutsal vazifeyi eda ederken, herşeyinden sıyrılıp iki peştemale (havluya) bürünmek zorundadır. Bu hâlde yine onların, bütün müminlerin, Allah yanında eşit, kardeş ve aslında âciz birer kul olduklarını gösteren Mahşerin en güzel bir dünyevi numune ve tatbikatıdır..

Diğer emir, ibâdet ve yasaklar da aynı şekildedir. Zengin - fakir, âmir-memur v.b. hiçbir dünyevî meslek ve makam farkı ayırt edilmeksizin, meselâ : her müslüman namaz kılmak, oruç tutmak, haramdan kaçmak mecburiyetindedir. Namazı fakir kılmak da zengin para verecek veya muaf olacak diye adaletsiz bir hüküm yoktur İslâm'da, ibâdet ve emirlerini taksimindekl bu husus da yine nefsi kırar ve gurura meydan vermez. Nitekim müslüman cebbar değil. uysal insandır; merhametli ve şefkatlidir. Dalâlettekilere bile merhamet duyarak onların da hidâyeti için Cenabı Hakk'a dua ve niyazda bulunur. Zülüm, kin ve haksızlık onun aklından bile geçmez. Çünkü Allaktan ve Mahşerdeki ilâhi sualden korkar. Tabî bu sözlerimiz hakiki müslümanlar içindir.

Ayrıca cami günlük, cuma haftalık ve hac da müminlerin senelik birer toplantı, kongre ve müşavereleridir. Ve bunlar muayyen vakitlerde yapılmak mecburiyetindedirler. Gaye : mahalli ve dünya müminlerini bir araya getirerek dertleşmelerine, İslâmın ve müslü-manların yükselebilmesi için müşterek hâl çâresi bulmalarına imkân vermek ve TEVHİD akidesini canlandırmaktır. Ama esefle kaydedelim ki. bugün bu ibâdetlerin bu yüksek gayeleri pek tahakkuk ettirilememektedir. Bunun çeşitli sebepleri olmakla beraber baş sebeplerden birisi, şüphesiz ki cehalet ve ibâdetlerin şuursuz, taklîdî yapılmakta oluşudur.

İşte İslâm'ın emir ve yasaklarına, ibadetlerine Sosyolojik ve Psikolojik gözle bakıldığı zaman, İslâm cemiyeti'nin ne kadar sağlam temellere oturtulmuş olduğu açıkça görülür. Dünyada İslâm kadar kuvvetli Sosyolojik ve Psikolojik temellere oturtulmuş hiçbir din ve sistem gösterilemez. Varsa, lütfen, Psikolog, Sosyolog ve Sosyalistler gösterebilirler. Memnun oluruz. Ama gösteremezler. Çünkü İslâm'ın kurucusu, bütün insanı ve âlemleri yaratan Allah; diğer-lerininki ise, daha kendini tanımaktan âciz, noksan akıllı birer beşerdir.

Hac farızası bizlere bunları hatırlattı. Daha doğrusu, İslâm'ın, yegâne hak din olduğu gibi, ne kadar üstün bir cemiyet nizamı olduğunu, ve bu cemiyetin ne kadar kuvvetli sosyolojik, psikolojik ve imân kardeşliği

temellerine dayanmakta olduğunu, bizlere bir kere-daha idrâk ettirmiş oldu. Bundan dolayı Allahıma, binlerce hamd ve şükrolsun. Allah, bunu idrâk edemeyenlere idrâk ettirsin. (Amin).

Hasan ÇELİKKAYA

(1) Taberânî, Mühtâr-ül Ehâdîs-in Nebeviyye, Hadis No : 270

(2) Zuhruf : 32, Sebe : 36, 39, Kasas : 68, 82, Ra'd : 26 v.b.